

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea modificărilor și
completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului

Denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea
proiectului actului normative

Prezentul proiect de hotărâre a Guvernului a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în vederea asigurării realizării prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020 (SNDAR).

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și
finalitățile urmărite

Scopul proiectului nominalizat vizează modificarea și completarea Hotărârilor ale Guvernului cu privire la Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020, în contextul reorganizării structurale a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr.695 din 30.08.2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Necesitatea aprobării modificărilor și completărilor ce se operează în unele Hotărâri ale Guvernului cu privire la Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020, este argumentată în baza concluziilor și recomandărilor din Raportul de evaluare pe termen mediu a SNDAR 2014-2020 elaborat în primul trimestru al anului 2018 (poate fi accesat pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, rubrica “Documente utile”), precum și a rapoartelor privind implementarea SNDAR, elaborate anual de către minister (perioada anilor 2015-2017). Raportul de evaluare pe termen mediu a SNDAR 2014-2020 a fost realizat în baza Ghidului metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice (elaborat de Guvernul Republicii Moldova) și a avut drept obiectiv evaluarea performanței Strategiei în derulare și identificarea necesității revizuirii acesteia.

Prin prezentul proiect se aduc modificări și completări ce vor favoriza ajustarea SNDAR 2014-2020. În acest scop, se modifică prevederile:

- 1) Hotărârii Guvernului nr. 409 din 04 iunie 2014 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020,
- 2) Hotărârii Guvernului nr. 742 din 21 octombrie 2015 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020.

Descrierea gradului de compatibilitate cu alte acte normative și în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și completarea unor Hotărâri ale Guvernului, este elaborat și promovat în conformitate cu prevederile:

- 1) Legii Nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative,
- 2) Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30 decembrie 2016 cu modificările și completările ulterioare (punctul 68, I3.1, Capitolul 12 ”Agricultura și dezvoltarea rurală”, Titlul IV, PNAAA),
- 3) Capitolului V, p. 2 al anexei Hotărârii Guvernului nr. 409 din 04 iunie 2014 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020,
- 4) Capitolului IV, p. 34 al Hotărârii Guvernului nr. 33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici.

Actualizarea și îmbunătățirea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020 va asigura continuitatea în procesul de implementare a măsurilor de suport, angajamentele asumate de către Republica Moldova față de UE conform prevederilor Titlului IV, capitolul 12, al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112 din 2 iulie 2014, Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017 – 2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472 din 30 decembrie 2016 cu modificările și completările ulterioare, cât și realizarea condiționalităților generale atașate finanțării conform Acordului de Finanțare al Contractului de Reformă Sectorială (privind Programul ENPARD) ratificat prin Legea nr. 177 din 22.10.2015.

Continuarea suportului sectorial în cadrul programului ENPARD ține de realizarea condiționalităților generale atașate finanțării, iar revizuirea pe termen mediu al Strategiei este una din condițiile de bază pentru plata ultimei tranșe de suport. De asemenea, una din condiții se referă explicit la progresul satisfăcător în implementarea acțiunilor din Strategie precum și credibilitatea și relevanța continuă a acesteia sau oricărei alte strategii succesoare (punctul 3, tabela B).

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. La Hotărârea Guvernului nr. 409 din 04 iunie 2014, s-au efectuat modificări și completări în scopul îmbunătățirii și ajustării politicilor în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale conform standardelor Uniunii Europene, pentru a

garanta o dezvoltare eficientă a sectorului, păstrând însă continuitatea politicilor incluse în documentul de bază elaborat și aprobat în anul 2014. Mai exact, varianta revizuită a Strategiei conține o serie de corectări și ajustări, care vin să optimizeze și să eficientizeze politicile în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, ținând cont de evoluția în sector pe parcursul ultimilor 3 ani de implementare.

Textul Strategiei a fost completat cu date statistice recente pentru a identifica principalele tendințe în sector și necesitatea de corectare a politicilor implementate pe parcursul ultimilor 3 ani. Capitolul I "Situația actuală și problemele identificate în agricultură" a fost actualizat în baza datelor statistice disponibile, precum și a studiilor și rapoartelor publicate.

În procesul de revizuire a Strategiei, s-a constatat, că în linii generale, politicile trasate în SNDAR au fost corecte, iar obiectivele generale și cele specifice corespund atât necesităților interne de dezvoltare ale sectorului, cât și standardelor Uniunii Europene. Din acest motiv, în Capitolul II "Viziunea și obiectivele strategice" nu au fost introduse modificări. Viziunea, scopul, obiectivele generale și specifice au rămas neschimbate. Unica ajustare a fost în cadrul Obiectivului General 3 "Îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural". Acest obiectiv a fost completat cu sintagma "și de muncă", în redacția nouă fiind "Îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural".

Unele modificări au fost efectuate la Capitolul III, denumirea acestuia în redacție nouă fiind "Planul de acțiune actualizat". Modificările și completările aduse țin de introducerea mecanismului de plăți în avans, care se prevede de a fi testat pe perioada următorilor 3 ani (2018-2020), ca ulterior să fie introdus pentru măsurile de suport oferite producătorilor agricoli. Acest mecanism este similar cu cel folosit în țările europene și oferă posibilitatea de finanțare a măsurilor de suport pe programe, cu ținte bine definite și bugete fixe. Introducerea unui astfel de mecanism de finanțare va oferi posibilitatea de a planifica mai eficient resursele financiare alocate și mai important – de a evita transferarea de plăți restante de pe anii precedenți. Mecanismul mai prevede introducerea unui sistem de evaluare competitiv al cererilor de finanțare, ce la rândul său trebuie să rezulte într-un mecanism mai eficient și mai transparent de finanțare.

Capitolul IV a fost redenumit după cum urmează: "Indicatorii de progres ai strategiei". Conținutul acestui capitol a fost ajustat conform denumirii.

Capitolul V a fost redenumit după cum urmează: "Planul de alocare financiară". Conținutul acestui capitol a fost ajustat conform denumirii.

Completări au fost aduse și la Capitolul VI, în redacția nouă fiind: "Sistemul de evaluare și monitorizare". Un element nou inclus la acest capitol reprezintă introducerea valorilor de referință, ce reprezintă indicatorii atinși la moment (anul 2017). Identificarea acestor indicatori va facilita procesul de monitorizare și evaluare a politicilor în sector la finele perioadei de implementare (anul 2020). De eficiența și precizia evaluării depinde continuitatea politicilor sectoriale, respective

această ajustare va oferi posibilitatea de formulare mai coerentă a instrumentelor de intervenție pentru perioada ulterioară de planificare, după anul 2020.

S-a introdus un nou capitol - Capitolul VII "Mecanisme de implementare", care detaliază cadrul strategic, instituțional și legal relevante procesului de implementare.

2. La Hotărîrea Guvernului nr. 742 din 21.10.2015, s-au efectuat modificări și completări pentru cea de-a II-a etapă de implementare a SNDAR, intervalul de timp 2018-2020. Conform Capitolului V, p. 2 al anexei Hotărîrii Guvernului nr. 409 din 04 iunie 2014 se stabilește: "va fi elaborat și aprobat un plan nou de acțiuni în baza recomandărilor, precum și a rezultatelor implementării Strategiei în etapa I".

În baza concluziilor și recomandărilor din Raportul de evaluare pe termen mediu a SNDAR 2014-2020 (pagina oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, rubrica "Documente utile"), precum și a rapoartelor privind implementarea SNDAR, elaborate anual de către minister (perioada anilor 2015-2017), de asemenea în urma consultărilor interne pe marginea ajustării Planului de Acțiuni s-a decis, ca activitățile ce au fost deja implementate și raportate ca fiind îndeplinite în totalitate să fie omise din Planul de Acțiuni în redacție nouă. Astfel, din lista de acțiuni incluse în planul inițial au fost excluse 18 acțiuni, care au fost deja raportate ca fiind îndeplinite în totalitate.

Unele modificări mai esențiale au fost aduse la activitățile incluse în Obiectivul General 3, "Îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural". În mare parte, activitățile incluse în Planul de Acțiuni au fost redactate în scopul de a le aduce în concordanță cu politicile europene și pentru a acorda o atenție mai sporită dezvoltării mediului rural.

În procesul analizei Strategiei, s-a constatat, că pentru Obiectivul General 3, în perioada 2014-2017, au fost alocate resurse financiare insuficiente, iar activitățile incluse în Planul de Acțiuni necesitau de a fi reformulate. În acest fel, activitățile ce țin de dezvoltarea mediului rural au fost revizuite, completându-se cu o serie de activități noi.

Cu referire la Obiectivul General 1 "Creșterea competitivității sectorului agroalimentar, prin restructurarea și modernizarea pieței":

- 1) La obiectivul specific 1.1. "Modernizarea lanțului agroalimentar în scopul conformării la cerințele UE privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate" au fost efectuate următoarele modificări:
 - a) Au fost excluse din Planul de Acțiuni 9 activități, care au fost raportate ca fiind îndeplinite în totalitate.
 - b) A fost inclusă o activitate nouă: "Implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în domeniul agriculturii și siguranței alimentelor, conform Planului de acțiuni".

c) A fost re-formulată acțiunea 3 în următoarea redacție: ”Elaborarea și inițierea implementării programelor de dezvoltare pentru ramurile strategice ale sectorului agroalimentar, inclusiv în domeniile:

- zootehnie cu prioritate (sectoarele de carne, lapte, acvacultură și conservarea resurselor genetice animale);
- horticultură;
- vitivinicol;

d) Acțiunile 15 - 19 cu referire la elaborarea sistemelor informaționale automatizate de management (e-Agricultură) au fost comasate într-o singură activitate: ”Dezvoltarea conceptului de e-Agricultură în Republica Moldova”.

e) Acțiunile nr. 11 și 12 din Planul de Acțiuni inițial ”Crearea, în baza parteneriatului public-privat, a Centrului Agroalimentar Chișinău” și ” Crearea, în baza parteneriatului public-privat, a centrelor agroalimentare regionale, unde producătorii agricoli vor comercializa direct producția agricolă și vor beneficia de serviciile necesare pentru exportul producției” au fost comasate într-o singură activitate: ”Promovarea logisticii produselor agroalimentare inclusiv pentru export”.

2) La obiectivul specific 1.2. ”Facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri pentru fermieri” acțiunile au rămas neschimbate.

3) La obiectivul specific 1.3. ”Reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroalimentar și crearea sistemului de informare integrat în agricultură” au fost efectuate următoarele modificări:

a) Activitatea ”Elaborarea și promovarea Strategiei de ameliorare a sistemului de cercetare-dezvoltare agroalimentară a Republicii Moldova până în anul 2020” a fost redactată în felul următor: ”Elaborarea și promovarea Programului de ameliorare a sistemului de cercetare în domeniul agroalimentar”.

b) Activitatea ”Dotarea cu echipament tehnologic modern a instituțiilor din domeniul cercetare-dezvoltare din agricultură” a fost redactată în felul următor: ”Dotarea cu echipament tehnologic modern a organizațiilor din sfera științei și inovării din subordine”.

c) Activitatea ”Dezvoltarea cooperării internaționale între instituțiile cercetare-dezvoltare din agricultură și partenerii internaționali, în scopul schimbului de know-how” a fost redactată în felul următor: ”Dezvoltarea cooperării internaționale a organizațiilor din sfera științei și inovării cu profil agroalimentar și partenerii internaționali, în scopul schimbului de know-how”.

d) Activitatea „Crearea centrelor de excelență în baza organizațiilor din domeniul cercetare-dezvoltare și a instituțiilor de învățământ în agricultură, restructurate” a fost redactată în felul următor: ”Crearea centrelor de excelență cu profil agroalimentar”.

e) Activitatea ”Creșterea capacităților serviciilor de extensiune, inclusiv reorientarea acestora către cerințele pieței” a fost redactată în felul următor:

”Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea serviciilor de extensiune rurală, inclusiv reorientarea acestora către cerințele pieței”.

f) A fost redirecționată activitatea ”Facilitarea accesului la informații privind oportunitățile de dezvoltare a afacerilor și formarea profesională” de la Obiectivul General 3 la Obiectivul specific 1.3.

Cu referire la Obiectivul General 2 ”Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură”:

1) La obiectivul specific 2.1. ”Sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei” au fost efectuate următoarele modificări:

a) Activitatea ”Implementarea proiectelor de consolidare a terenurilor agricole” a fost redactată în felul următor: ”Stimularea consolidării terenurilor agricole”.

b) Activitatea ”Extinderea suprafețelor de terenuri agricole irigate” a fost redactată în felul următor: ”Stimularea reabilitării/construcției sistemelor de irigare”.

Activitatea ”Elaborarea și promovarea Codului Funciar al Republicii Moldova, inclusiv perfectarea bazei tehnico-metodologice privind implementarea activităților de consolidare a terenurilor agricole” a fost exclusă.

2) La obiectivul specific 2.2. ”Sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității” au fost efectuate următoarele modificări:

a) Activitatea ”Dezvoltarea tehnologiilor de prelucrare minimală a solului, inclusiv organizarea seminarelor privind avantajele sistemului de lucrare a solului de tip No-till/Mini-till” a fost redactată în felul următor: ”Dezvoltarea tehnologiilor de prelucrare minimală a solului”.

b) Activitatea ”Efectuarea studiului de prefezabilitate privind înființarea laboratoarelor în domeniul biosecurității” a fost exclusă din motivul irelevanței.

c) Activitatea ”Îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie” a fost exclus din motivul lipsei de interes pe piață și potențialului mic de dezvoltare.

3) Obiectivul specific 2.3. ”Sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole” au fost efectuate următoarele modificări:

a) Activitatea ”Diversificarea și promovarea mecanismelor de asigurare a riscurilor în agricultură, inclusiv elaborarea și promovarea Legii privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură” a fost redactată în felul următor: ”Diversificarea și promovarea mecanismelor de asigurare a riscurilor în agricultură”.

În cadrul Obiectivului General 3 ”Îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural”:

1) Obiectivul specific 3.1. "Facilitarea investițiilor pentru infrastructura fizică și de servicii din mediul rural". În formularea obiectivului specific a fost înlocuit termenul "Alocarea" cu termenul "Facilitarea", iar activitățile au fost modificate în felul următor:

- a) Activitățile: "Acordarea asistenței tehnice pentru elaborarea și implementarea acțiunilor privind dezvoltarea infrastructurii publice rurale cu caracter economic, inclusiv modernizarea și/sau construcția segmentelor de drum și poduri care sporesc accesul producătorilor agricoli/agenților economici la zonele de producere, procesare și comercializare a produselor agricole" și "Modernizarea și/sau construcția rețelelor de alimentare cu apă potabilă și pentru irigare, pentru dezvoltarea activităților de antreprenoriat în domeniul agroalimentar", au fost comasate într-o singură activitate: "Modernizarea și / sau construcția și / sau renovarea infrastructurii fizice legate de exploatarea agricole pentru a dezvolta activitățile antreprenoriale în sectorul agroalimentar și pentru a spori siguranța și calitatea producției alimentare".
- b) Activitatea "Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice publice rurale pentru îmbunătățirea calității vieții în comunitățile rurale" a fost introdusă ca măsură nouă.
- c) Activitatea "Sprijinirea activităților de renovare și dezvoltare a localităților rurale, inclusiv promovarea conservării și punerii în valoare a patrimoniului rural" a fost introdusă ca măsură nouă.

2) Obiectivul specific 3.2. "Creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul non-agricol și sporirea veniturilor în mediul rural":

- a) Activitățile: "Facilitarea creării și dezvoltării serviciilor de agroturism în regiunile rurale" și "Stimularea producțiilor tradiționale, meșteșugărești, de formare profesională" au fost comasate într-o singură activitate, după cum urmează: "Sprijinirea diversificării economiei rurale prin oferirea suportului exploatarea agricole să dezvolte activități non-agricole".
- b) Activitatea "Facilitarea dezvoltării întreprinderilor din sectorul rural" a fost înlocuită cu o măsură nouă: "Diversificarea economiei rurale prin promovarea activităților non-agricole pentru locuitorii din mediul rural".
- c) Activitatea "Organizarea concursurilor și diseminarea bunelor practici" a fost modificată în felul următor: "Suport pentru activitățile de promovare (festivaluri, evenimente, broșuri, materiale de promovare) a oportunităților de afaceri în scopul îmbunătățirii imaginii zonelor rurale" și a fost transferată în cadrul Obiectivului Specific 3.2.

3) Obiectivul specific 3.3. "Stimularea implicării comunității locale în dezvoltarea rurală":

- a) Activitatea "Crearea și funcționarea grupurilor de activitate locale în domeniul dezvoltării rurale, bazate pe cele mai bune practici și principii ale Programului LEADER al Uniunii Europene (activitate-pilot)" a fost modificată în

felul următor: ” Crearea și funcționarea grupurilor de acțiune locală bazate pe principii ale Programului LEADER al Uniunii Europene (activitate-pilot)”.

În Planul de Acțiuni revizuit, au fost reformulați indicatorii de performanță și introduse valorile de referință pentru anul 2017. Printre deficiențele identificate în cadrul exercițiului de evaluare pe termen mediu al SNDAR, au fost menționate lipsa coerenței între indicatorii de performanță și procesul anevoios de identificare a valorilor de referință, fapt care făcea dificil procesul de evaluare a politicilor. Introducerea valorilor de referință pentru activitățile din Planul de Acțiuni va oferi un grad sporit de precizie în procesul de evaluare, și respectiv, posibilitatea de intervenție coerentă și ajustare a politicilor sectoriale în perioada imediat următoare (pe parcursul implementării SNDAR și după anul 2020).

Este imperativ de menționat, că ajustările efectuate la conținutul Strategiei și al Planului de Acțiuni poartă mai mult un caracter de completare și îmbunătățire, și nu vin să schimbe politicile planificate în sector pentru perioada 2014-2020. Având în vedere că atât viziunea și scopul, cât și obiectivele generale și specifice nu au fost modificate, politicile promovate în sector vor rămâne neschimbate pentru perioada ulterioară și nu vor influența negativ instrumentele și mecanismele de suport din sector utilizate la moment.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, fiind în limitele resurselor financiare alocate din Bugetul de Stat pentru anul 2018 și a resurselor financiare planificate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI DIN 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional proiectul de hotărâre de a fost plasat pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului www.madrm.gov.md și www.particip.gov.md.

În contextul celor expuse, considerăm oportun și necesar examinarea și aprobarea proiectului de modificare a hotărârii, care are scopul de a garanta îndeplinirea cerințelor relevante sectorului agriculturii și dezvoltării rurale, și angajamentelor Guvernului stabilite în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană.

Ministru

Liviu VOLCONOVICI